УДК 351.86(4) + 343.91(477) + 316.77(4)
DOI https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-4/58

РЕЗОЛЮЦІЯ ПАРЄ ЯК ВІДПОВІДЬ НА ІНФОРМАЦІЙНІ ЗАГРОЗИ РФ: ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ РОЗШИРЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ З ПРОТИДІЇ ГІБРИДНИМ ЗАГРОЗАМ

RESOLUTION OF THE PACE AS A RESPONSE TO RUSSIA'S INFORMATION THREATS: PROSPECTS FOR EXPANDING THE INTERNATIONAL COOPERATION OF THE SECURITY SERVICE OF UKRAINE IN COUNTERING HYBRID THREATS

Гончаренко Г.А., д.ю.н.,
професор
Національна академія Служби безпеки України

Лобецький М.В., старший викладач
Національна академія Служби безпеки України

Стаття аналізує Резолюцію Парламентської асамблеї Ради Європи № 2567 (2024) «Пропаганда і свобода інформації в Європі», яка визначає інформаційну агресію росії як серйозну загрозу для європейської демократії та безпеки. У контексті гібридної війни, яку рф веде з використанням військових, політичних, економічних, кібернетичних та інформаційних засобів, важливим пріоритетом для України є забезпечення інформаційної безпеки через посилення співпраці з європейськими та євроатлантичними партнерами. Увага приділена розгляду перспектив співпраці між Службою безпеки України та європейськими інституціями для протидії інформаційним загрозам, зокрема дезінформації та маніпуляціям громадською свідомістю.

Основні напрямки співпраці включають вдосконалення механізмів раннього виявлення загроз, розробку стандартів реагування на інформаційні атаки та посилення аналітичного потенціалу в сфері інформаційної безпеки. Важливою є інтеграція України в європейські механізми інформаційної безпеки, що дозволить зміцнити стійкість перед викликами гібридної війни і підвищити здатність до ефективної протидії інформаційним загрозам. Окремо акцентовано на розвитку стратегічних комунікацій між державами для забезпечення стабільності в Україні та Європі.

Актуальність обумовлена необхідністю детального аналізу Резолюції ПАРЄ та в цьому контексті перспективами міжнародної співпраці для Служби безпеки України, що сприятиме зміцненню національної безпеки та демократичних інститутів України. Це зусилля важливе не лише для стабільності України, а й для зміцнення європейського безпекового простору.

Проаналізовано, що європейські країни активно реагують на загрозу російської дезінформації, створюючи спеціалізовані інституції та ініціативи для аналізу та нейтралізації інформаційних впливів. Зокрема, East StratCom Task Force (ESCTF) та інші організації, як ECFR, EDMO, активно співпрацюють із країнами-сусідами, включаючи Україну, для підвищення інформаційної безпеки. Служби безпеки, такі як SÄPO, BfV та VSSE, також активно займаються протидією російським інформаційним операціям.

Міжнародна співпраця у сфері інформаційної безпеки є ключовою для протидії гібридним загрозам і зміцнення стабільності як в Україні, так і в Європі.

Ключові слова: інформаційна безпека, гібридні загрози, Служба безпеки України, міжнародне співробітництво, міжнародні організації, НАТО, організаційні засади співробітництва, взаємодія, протидія дезінформації, співпраця.

The article analyzes Resolution No. 2567 (2024) of the Parliamentary Assembly of the Council of Europe “Propaganda and Freedom of Information in Europe”, which defines Russia’s information aggression as a serious threat to European democracy and security. In the context of the hybrid war that the Russian Federation is waging using military, political, economic, cyber and information means, an important priority for Ukraine is ensuring information security through enhanced cooperation with European and Euro-Atlantic partners. Attention is paid to considering the prospects for cooperation between the Security Service of Ukraine and European institutions to counter information threats, in particular disinformation and manipulation of public consciousness.

The main areas of cooperation include improving mechanisms for early detection of threats, developing standards for responding to information attacks, and strengthening analytical potential in the field of information security. It is important to integrate Ukraine into European information security mechanisms, which will strengthen resilience to the challenges of hybrid warfare and increase the ability to effectively counter information threats. Special emphasis is placed on the development of strategic communications between states to ensure stability in Ukraine and Europe.

The urgency is due to the need for a detailed analysis of the PACE Resolution and, in this context, the prospects for international cooperation for the Security Service of Ukraine, which will contribute to strengthening national security and democratic institutions of Ukraine. This effort is important not only for the stability of Ukraine, but also for strengthening the European security space.

It is analyzed that European countries are actively responding to the threat of Russian disinformation, creating specialized institutions and initiatives to analyze and neutralize information influences. In particular, the East StratCom Task Force (ESCTF) and other organizations such as ECFR, EDMO are actively cooperating with neighboring countries, including Ukraine, to improve information security. Security services such as SÄPO, BfV and VSSE are also actively engaged in countering Russian information operations.

International cooperation in the field of information security is key to countering hybrid threats and strengthening stability in both Ukraine and Europe.

Key words: information security, hybrid threats, Security Service of Ukraine, international cooperation, international organizations, NATO, organizational principles of cooperation, interaction, countering disinformation, cooperation.

Вступ. Актуальність. У сучасних умовах системної гібридної агресії з боку російської федерації, що реалізується через інтегроване використання військових, політичних, економічних, кібернетичних та інформаційно-психологічних засобів, забезпечення інформаційної безпеки постає як один із базових пріоритетів для збереження національного суверенітету України, її демократичного розвитку та стабільності європейського безпекового простору. Особливого значення це питання набуває в контексті розбудови та інтенсифікації міжнародного співробітництва Служби безпеки України з інституціями держав-членів Європейського Союзу, Радою Європи, НАТО та іншими стратегічними партнерами. Формування ефективної багаторівневої системи протидії інформаційним загрозам, у тому числі дезінформації, психологічному впливу та маніпуляціям громадською свідомістю, є необхідною передумовою для забезпечення стійкості держави в умовах гібридної війни.

Актуальність цієї роботи зумовлена не лише потребою в аналітичному осмисленні ухваленої Резолюції Парламентської асамблеї Ради Європи № 2567 (2024) «Пропаганда і свобода інформації в Європі» (Parliamentary Assembly of the Council of Europe, Resolution 2567, 2024), яка визначила інформаційну агресію росії як безпосередню загрозу європейській демократії та окреслила стратегічні напрямки боротьби з пропагандою і дезінформацією, а й необхідністю визначення конкретних напрямків та інституційних форматів співпраці Служби безпеки України з європейськими та євроатлантичними партнерами. Дослідження спрямоване на окреслення потенціалу такої взаємодії та її значення для національної безпеки, демократичної стійкості та зміцнення європейського безпекового простору.

Метою роботи є дослідження потенціалу розширення міжнародної співпраці Служби безпеки України з питань протидії гібридним інформаційним загрозам у світлі нових стратегічних орієнтирів, визначених Резолюцією ПАРЄ 2567 (2024), із визначенням основних напрямків, суб'єктів та форм цієї взаємодії для зміцнення національної безпеки.

Стан дослідження. Проблематика інформаційної безпеки та гібридних загроз в контексті європейської безпеки активно досліджується як українськими, так і зарубіжними науковцями. Значний внесок у вивчення гібридної війни та інформаційних операцій зробили такі українські автори, як В. Горбулін [1] та А. Сухоруков [2], а серед зарубіжних дослідників згадаємо М. Галеотті (Mark Galeotti) і Т. Ріда (Thomas Rid). У контексті розвитку стратегічної комунікації в ЄС варто відзначити аналітичні напрацювання East StratCom Task Force (EEAS, 2018) [3] та European Digital Media Observatory (EDMO, 2022) [4]. А окрему увагу сучасних досліджень привертає питання інтеграції України в європейський безпековий простір через інституційне партнерство у сфері боротьби з дезінформацією (ECFR, 2025) [5].

Попри наявність значної кількості досліджень, присвячених питанням гібридної війни, інформаційної безпеки та міжнародного співробітництва в умовах сучасних викликів, вивчення перспектив розширення міжнародної взаємодії Служби безпеки України у світлі нових стратегічних орієнтирів, визначених Резолюцією ПАРЄ 2567 (2024), залишається недостатньо розробленим. Зважаючи на унікальність безпекового контексту, в якому перебуває Україна, особливо в частині постійної інформаційної агресії з боку російської федерації, виникає потреба у спеціалізованому аналізі даної проблематики. Це зумовлює актуальність і новизну обраної теми дослідження. З огляду на зазначене, перейдемо до викладу основного матеріалу.

Виклад основного матеріалу. Парламентська асамблея Ради Європи (далі – ПАРЄ) ухвалила резолюцію Propaganda and freedom of information in Europe/Пропаганда і свобода інформації в Європі [6] з поправками від України, засудивши використання пропаганди рф для підриву демократії.

Згідно з офіційними заявами представників ПАРЄ, було визнано пропаганду невід'ємною складовою агресивної політики авторитарних режимів, зокрема рф, та сформовано заклик до розробки координаційних стратегій боротьби з дезінформацією. Резолюція також наголошує на ролі російської православної церкви як інструменту кремлівської пропаганди та закликає до розширення країнами персональних санкцій проти російських пропагандистів. За повідомленнями народних депутатів, що представляли нашу країну, українська делегація досягла включення до тексту важливих правок, було важливо, щоб ПАРЄ відреагувала і вказала в цьому документі на те, наскільки широко рф залучає релігійні інституції в поширення своєї пропаганди [7]. Ухвалена резолюція засуджує використання росією пропаганди для підриву демократії. Документ закликає до запровадження санкцій проти російських медіа, таких як RT, та пропагандистів, включаючи Маргариту Симоньян, Ольгу Скабєєву та Володимира Соловйова [8].

Тож, сучасною відповіддю на виклики та загрози ЄС стало прийняття у жовтні 2024 року резолюції Парламентської Асамблеї ради Європи Propaganda and freedom of information in Europe/Пропаганда і свобода інформації в Європі [6]. Декілька важливих моментів з неї наведемо, бо в ній вже чітко окреслено проблему і потребу протидії їй:

«Парламентська асамблея занепокоєна поширенням пропаганди, яка має на меті викривлення громадської думки, ставить під загрозу належне функціонування демократичних систем і загрожує нашим спільним цінностям і людській гідності. Така шкідлива пропаганда включає як незаконну, так і ту, яка, хоча й не заборонена, може перешкоджати формуванню вільної думки та усвідомленій участі громадян у публічних дебатах і прийнятті рішень через використання неетичних методів комунікації, зокрема дезінформації та інструментів психологічної маніпуляції [6]»;

«Асамблея визнає, що для авторитарних режимів, таких як російська федерація, пропаганда є невід'ємною частиною їхньої війни проти демократії. Державний російський канал RT (раніше відомий як «Russia Today»), його світова мережа та «фабрики тролів» є частиною ширшої стратегії дестабілізації європейських демократій і впливу на політичні процеси. Асамблея також посилається на свою Резолюцію 2540 (2024) «Смерть Олексія Навального та необхідність протидії тоталітарному режиму володимира путіна та його війні проти демократії» й повторює свій заклик визнати, що російська православна церква використовується як інструмент впливу та пропаганди кремля [6]»;

«З цих причин Асамблея рекомендує державам-членам розробити комплексні стратегії для протидії незаконній пропаганді та забезпечення ефективних заходів реагування. Зокрема, вони повинні: забезпечити, щоб пропаганда, заборонена міжнародним правом, а також пропаганда, яка серйозно загрожує демократії та правам людини, визнавалася незаконною на національному рівні [6]».

Таким чином, без комплексного підходу, посилення координації, обов'язкових механізмів імплементації та адаптації до нових форм гібридних загроз, ці акти не можуть ефективно забезпечити інформаційну безпеку ЄС.

Україна та Європейський Союз стикаються зі спільною загрозою з боку рф, яка використовує гібридні методи для ослаблення демократичних інституцій, поширення дезінформації та розколу суспільств. Гібридні атаки не визнають кордонів, що робить співпрацю між Україною та ЄС критично важливою для ефективної протидії.

У цьому контексті важливою є роль Служби безпеки України у протидії інформаційним загрозам, яка активно співпрацює з міжнародними партнерами для обміну інформацією, координації дій та розробки спільних стратегій боротьби з дезінформацією.

Міжнародна співпраця Служби безпеки України є одним із ключових чинників ефективної протидії гібридним загрозам, зокрема у сфері інформаційної безпеки. В умовах системної інформаційно-психологічної агресії з боку російської федерації як проти України, так і проти країн Європейського Союзу, взаємодія Служби безпеки України з іноземними партнерами набуває стратегічного значення. Йдеться не лише про обмін розвідувальними даними, але й про координацію дій у виявленні, нейтралізації та попередженні інформаційних операцій, спрямованих на підрив демократичних інституцій, посів недовіри до урядів та дестабілізацію суспільства. У цьому контексті доцільно проаналізувати діяльність ключових європейських суб'єктів – правоохоронних органів, аналітичних

центрів і розвідувальних та контррозвідувальних служб, які здійснюють свою роботу у сфері зміцнення інформаційної безпеки як окремих країн-членів ЄС, так і регіону загалом.

Європейські країни активно формують системну відповідь на загрозу російської дезінформації, створюючи спеціалізовані інституції та міжвідомчі ініціативи, спрямовані на виявлення, аналіз і нейтралізацію інформаційних впливів.

Однією з ключових структур, що діє на рівні Європейського Союзу, є **East StratCom Task Force (ESCTF)** [3], створена в рамках Європейської служби зовнішніх справ (EEAS). Основною метою цього підрозділу є моніторинг і спростування неправдивих наративів, насамперед спрямованих проти ЄС, його держав-членів та партнерів, таких як Україна. East StratCom Task Force координує інформаційні кампанії, сприяє підвищенню обізнаності про методи дезінформації та веде відкриту базу даних EUvsDisinfo [9], яка містить тисячі задокументованих прикладів маніпулятивного контенту, що поширюється російськими джерелами. Завдяки своїй фаховій аналітичній роботі та постійній взаємодії з національними урядами, експертними середовищами і медіа, ця структура відіграє важливу роль у формуванні спільної політики протидії дезінформації на європейському рівні. Її діяльність має суттєве значення й для України, оскільки сприяє викриттю російських наративів, що спрямовані на підрив міжнародної підтримки нашої держави та формування викривленого образу війни, розв'язаної кремлем.

Впливовим є **Європейський центр досліджень у галузі зовнішньої політики/ECFR**, який є незалежним аналітичним центром, заснованим у 2007 році, що зосереджується на вивченні та розвитку стратегій для європейської зовнішньої політики, безпеки та міжнародних відносин. Центр має свої представництва в ряді європейських міст, зокрема у Брюсселі, Берліні, Лондоні, Парижі, Варшаві та Римі. ECFR є важливим гравцем у формуванні політики ЄС, оскільки організація взаємодіє з рядом європейських інституцій, включаючи Європейську комісію, Європейську службу зовнішніх справ (EEAS) та інші органи Європейського Союзу. Діяльність ECFR спрямована на аналіз та розробку рекомендацій для політиків і урядів щодо актуальних геополітичних викликів, серед яких головною є протидія гібридним загрозам, таким як інформаційні війни, кіберзагрози та зовнішні впливи на демократичні процеси [5]. Важливим аспектом діяльності центру є розробка стратегій для зміцнення європейської єдності, безпеки та стабільності, зокрема через взаємодію з країнами-сусідами ЄС, включаючи Україну.

В умовах сучасної гібридної війни, що активно ведеться рф проти України та Європи в цілому, ECFR активно займається питаннями підвищення інформаційної безпеки, зокрема через аналіз і протидію інформаційним загрозам, включаючи російську дезінформацію. Це прямо корелює з резолюцією Парламентської асамблеї Ради Європи (ПАРЄ) 2567 (2024) «Пропаганда і свобода інформації в Європі», яка окреслює стратегічні підходи до боротьби з пропагандою і захисту свободи інформації в Європі.

Резолюція ПАРЄ, яка закликає до активнішого реагування на інформаційні загрози, також створює перспективи для тіснішої співпраці між Службою безпеки України та європейськими партнерами в боротьбі з інформаційними атаками, гібридними операціями та іншими загрозами національній безпеці. Взаємодія з такими організаціями, як ECFR, є важливою складовою цієї стратегії, оскільки вона дозволяє отримати стратегічну підтримку для зміцнення інформаційної безпеки України та інтеграції з європейським безпековим простором.

Ще одним важливим елементом загальноєвропейської структури протидії дезінформації є **European Digital Media Observatory (EDMO)**, створений за ініціативи Європейської комісії. EDMO виконує функцію міждисциплінарного аналітичного хабу, що об'єднує дослідницькі установи, журналістські спільноти, фактчекінгові організації, цифрові платформи та регуляторні органи з метою координації зусиль у сфері виявлення, дослідження та протидії дезінформації. Його місія полягає в аналізі проявів інформаційних впливів, створенні регіональних хабів у країнах ЄС, формуванні політик у сфері цифрової комунікації, а також у розвитку медіаграмотності та співпраці з технологічними компаніями. EDMO розміщений на базі Європейського університетського інституту у Флоренції та співпрацює з численними партнерами по всій Європі, серед яких – медіа-омбудсмени, представники академічного середовища та органи влади, відповідальні за цифрову безпеку. Через систему національних та регіональних хабів EDMO вивчає локальні дезінформаційні наративи, взаємодіє із соціальними мережами щодо поширення фейків та сприяє впровадженню стандартів прозорості в цифровому середовищі [4]. У контексті українсько-європейського співробітництва, важливо відзначити, що хоча Україна ще не є повноправним учасником EDMO, ряд українських фактчекінгових платформ, таких як StopFake і VoxCheck, вже беруть участь у міжнародних ініціативах під егідою цієї структури. Така співпраця створює платформу для поглиблення взаємодії між українськими державними інституціями, зокрема Службою безпеки України, та європейськими партнерами у сфері інформаційної безпеки. Досвід EDMO може стати прикладом для формування в Україні стійкої багаторівневої системи протидії дезінформації, яка поєднує інституційну координацію, наукову експертизу та громадянську обізнаність, що є критично важливим на тлі триваючої гібридної агресії з боку російської федерації.

У контексті поглиблення міжнародної співпраці у сфері інформаційної безпеки варто звернути увагу не лише на міжінституційні європейські ініціативи, а й на досвід окремих національних спецслужб, які послідовно вибудовують системи протидії дезінформації на стратегічному рівні. Однією з таких структур є Служба безпеки Швеції (SÄPO), діяльність якої становить особливий інтерес з огляду на її системний підхід до виявлення та нейтралізації загроз гібридного характеру.

Служба безпеки Швеції/Swedish Security Service/ SÄPO є ключовим національним органом, відповідальним за забезпечення внутрішньої безпеки держави, включаючи запобігання тероризму, контррозвідку, охорону конституційного ладу та протидію іноземному втручанню. Упродовж останнього десятиліття SÄPO значно активізувала свою діяльність у сфері протидії дезінформації, визнаючи її як частину гібридних загроз, що мають потенціал підірвати демократичні інституції, довіру до держави та соціальну стабільність. Основними напрямками протидії дезінформації в діяльності SÄPO є виявлення і нейтралізація кампаній, спрямованих на вплив на політичні процеси, громадську думку та державні рішення, особливо у періоди виборів, міжнародних криз чи загострення безпекової ситуації. SÄPO тісно співпрацює з іншими державними установами Швеції, включаючи Збройні сили, Міністерство юстиції, а також з провідними європейськими спецслужбами в межах міжнародних безпекових платформ, таких як Європол, Інтеллідженс Коледж у Європі та двосторонні робочі формати. Значну увагу SÄPO приділяє моніторингу російських впливів, зокрема через інформаційні кампанії в цифровому середовищі, що координуються спецслужбами рф [10]. У своїх публічних звітах служба неодноразово підкреслювала загрозу від дезінформаційних наративів, спрямованих на делегітимізацію підтримки України, дискредитацію НАТО та спроби розпалювання соціального напруження в шведському суспільстві. У цьому контексті актуальним стає потенціал поглиблення співпраці між Службою безпеки України

та SÄPO у сфері обміну інформацією, протидії гібридним впливам, вивчення найкращих практик стратегічної комунікації та розвитку аналітичних механізмів ідентифікації ворожих інформаційних операцій.

У Німеччині, внутрішня спецслужба, центральна федеральна організація **Федеральне відомство з охорони конституції Німеччини/Federal Office for the Protection of the Constitution /BfV**, відповідає за захист національної конституційної демократії від внутрішніх і зовнішніх загроз, зокрема через протидію тероризму, екстремізму, іноземним впливам і дезінформаційним кампаніям. Створена у 1950 році, BfV відіграє важливу роль у контррозвідці, моніторингу радикальних угруповань та попередженні терористичних атак, зокрема в контексті спроб дестабілізації демократичних інститутів через не лише фізичні, а й інформаційні загрози. Одним із ключових аспектів діяльності BfV є боротьба з інформаційними операціями, спрямованими на підрив політичної стабільності Німеччини та її союзників, зокрема через виявлення і нейтралізацію дезінформаційних кампаній, які активно ведуться росією, Китаєм та іншими акторами, що прагнуть вплинути на внутрішню політику країни. Особливу увагу BfV приділяє виявленню російських дезінформаційних кампаній, які спрямовані на маніпуляцію громадською думкою, дискредитацію європейських політичних процесів і підрив довіри до інституцій ЄС і НАТО [11]. В умовах зростаючої геополітичної напруги, що пов'язана з російською збройною агресією в Україні, BfV активно співпрацює з іншими європейськими спецслужбами, зокрема в рамках таких ініціатив, як Club de Berne, для посилення контррозвідувальної діяльності та обміну інформацією щодо протидії зовнішнім загрозам. Окрім традиційної контррозвідки, BfV здійснює активну роботу з аналізу дезінформаційних наративів, що поширюються через цифрові платформи, а також сприяє розвитку медіаграмотності серед громадян, аби вони могли краще розпізнавати фейки і маніпуляції в медіа. На міжнародному рівні BfV активно взаємодіє з іншими європейськими органами, зокрема з Службою безпеки України, для обміну інформацією щодо спільних загроз, зокрема в контексті боротьби з гібридними загрозами. Співпраця в таких сферах, як боротьба з інформаційними впливами, забезпечення прозорості в інформаційному середовищі та розслідування кібератак, є ключовими напрямками для зміцнення безпеки як у Німеччині, так і в Європі загалом. BfV активно залучає аналітичні ресурси для дослідження нових загроз і формування протидії дезінформаційним кампаніям, які становлять загрозу для національної та європейської стабільності.

З огляду на геополітичну важливість Бельгії як держави, де розміщено головні інституції Європейського Союзу та НАТО, розглянемо **Бельгійську державну службу безпеки/La Sûreté de l'État/VSSE**, яка виконує ключову функцію не лише у забезпеченні внутрішньої безпеки, але й у формуванні загальноєвропейської стратегії протидії гібридним загрозам. VSSE є центральним органом, відповідальним за захист національної безпеки Бельгії, з акцентом на контррозвідку, боротьбу з тероризмом, захист демократичних інституцій та протидію зовнішньому втручанню. Одним із пріоритетних напрямків діяльності VSSE у сучасних умовах стала боротьба з дезінформаційними впливами, зокрема з боку російської федерації та Китайської Народної Республіки. Особливу увагу VSSE приділяє ідентифікації агентів впливу, інформаційних каналів розповсюдження ворожих наративів, а також – аналізу медійного середовища, зокрема онлайн-платформ, які використовуються для маніпулятивного впливу на суспільну думку. У своїх щорічних звітах VSSE прямо вказує на високий рівень активності іноземних розвідувальних структур, які використовують інформаційні операції з метою підриву довіри до демократичних процесів, послаблення євроатлантичної єдності та формування проросійських або прокитайських наративів у бельгійському інформаційному просторі У контексті міжнародного співробітництва VSSE є активним учасником європейських форматів обміну розвідувальною інформацією, зокрема в рамках Club de Berne, а також двосторонніх ініціатив із країнами-партнерами [12]. З огляду на спільність викликів, зокрема гібридну агресію росії, досвід VSSE є надзвичайно цінним для України. Перспективним напрямком може стати розширення співпраці між VSSE та Службою безпеки України у сфері обміну аналітичними продуктами, проведення спільних тренінгів, а також координації дій щодо виявлення і нейтралізації ворожих інформаційних операцій, спрямованих як проти окремих країн, так і проти безпекової архітектури Європи в цілому.

У контексті міжнародної співпраці у сфері інформаційної безпеки важливо також зазначити важливу роль, яку відіграють інституції НАТО в протидії інформаційним загрозам. Однією з таких структур є Центр передового досвіду НАТО зі стратегічних комунікацій, який має стратегічне значення для країн Альянсу, зокрема, в умовах постійної гібридної агресії з боку рф.

Центр передового досвіду НАТО зі стратегічних комунікацій/NATO Strategic Communications Centre of Excellence/STRATCOM COE, розташований у Ризі (Латвія), є однією з ключових міжнародних установ, які формують стратегічний підхід Альянсу до інформаційної безпеки, протидії дезінформації та гібридним загрозам. Цей центр функціонує як міждисциплінарна платформа досліджень, аналітики, навчання та обміну досвідом у галузі стратегічних комунікацій, охоплюючи як військовий, так і цивільний виміри інформаційної протидії [13]. Його діяльність особливо актуалізувалася після 2014 року на тлі російської агресії проти України, що дало поштовх до суттєвого переосмислення ролі інформаційних операцій у сучасних конфліктах. STRATCOM COE об'єднує експертів із країн-членів НАТО та партнерських держав, забезпечуючи методологічну підтримку й аналітичні продукти, які допомагають союзникам ефективніше ідентифікувати, аналізувати та нейтралізувати ворожі інформаційні впливи. Одним з важливих напрямків його діяльності є системне вивчення прокремлівських дезінформаційних кампаній, Центр регулярно публікує ґрунтовні звіти щодо наративів, які транслюються через російські медіа, соціальні мережі та інші канали. У своїх звітах STRATCOM COE вказує на транснаціональний характер таких операцій, їхню адаптивність до регіонального контексту, а також активне використання технологій штучного інтелекту, бот-мереж і фальшивих акаунтів для масштабування впливу.

Важливо, що Центр також виконує функцію освітнього хабу, організовуючи тренінги, семінари, стратегічні ігри та курси для представників збройних сил, служб безпеки та державного сектору країн-членів НАТО і партнерів, серед яких і Україна. Ці навчальні програми орієнтовані на посилення спроможностей національних структур у виявленні інформаційних загроз, побудові стійких стратегічних наративів та ефективній комунікації в кризових умовах. Для України участь у ініціативах STRATCOM COE є надзвичайно важливою з огляду на постійне інформаційне протистояння з боку рф. Служба безпеки України, як ключовий національний орган із забезпечення інформаційної безпеки, має потенціал розширення співпраці з Центром у таких сферах, як спільні аналітичні дослідження, обмін методиками контрдезінформації, спільна участь у навчаннях, а також інтеграція українського досвіду в систему підходів НАТО до інформаційної протидії.

Таким чином, ухвалення резолюції ПАРЄ та активна участь Служби безпеки України в міжнародному співробітництві є важливими кроками у зміцненні інформаційної безпеки України та Європи в цілому.

Висновки. Узагальнюючи, зазначимо, що міжнародна співпраця Служби безпеки України у сфері протидії

гібридним загрозам має бути спрямована на формування цілісної системи превентивної, аналітичної та оперативної дії, орієнтованої на довготривалий результат – зміцнення стійкості держави й суспільства до інформаційних впливів. Насамперед, така співпраця повинна бути спрямована на розвиток механізмів раннього виявлення та прогнозування інформаційних загроз через впровадження багатоступеневих систем моніторингу, аналітики та обміну попереджувальними сигналами. Це передбачає як удосконалення національних аналітичних алгоритмів, так і інтеграцію в міжнародні системи реагування.

Другим важливим напрямом є розробка та імплементація єдиних стандартів реагування на дезінформаційні кампанії, включно з юридичними, комунікаційними та технічними аспектами. Мета – це досягнення скоординованої відповіді державних і недержавних суб'єктів на поширення фейкових наративів, дискредитаційних інформаційних атак і спроб впливу на демократичні процеси. Важливою складовою цього напряму є підвищення медіаграмотності серед населення як елементу соціального імунітету до маніпулятивних технологій.

Третім напрямом має стати посилення аналітичного потенціалу та стратегічного мислення у сфері інформаційної безпеки, шляхом створення спільних дослідницьких ініціатив, обміну експертизою, проведення науково-практичних заходів і публікацій. Це дозволить перейти від тактичного реагування до стратегічного планування, в основі якого лежить розуміння природи загроз, каналів їх реалізації та довгострокових наслідків.

У підсумку, очікуваним результатом такої співпраці має стати формування стійкого інституційного механізму протидії гібридним викликам в інформаційній сфері, який поєднує превентивні дії, швидке реагування, інформаційну просвіту, правове забезпечення та наукову підтримку. Така модель повинна забезпечувати не лише оборону від поточних загроз, а й активне формування безпечного інформаційного середовища, що сприяє миру, демократії й національній єдності.

Спільні зусилля Служби безпеки України з європейськими партнерами в контексті протидії російській пропаганді та гібридним загрозам можуть бути багатовекторними, як на рівні спецслужб, так і в рамках міжвідомчих, міжурядових та міжнародних ініціатив та сприятимуть зміцненню інформаційної безпеки та протидії дезінформації, що є важливим елементом захисту демократичних цінностей у сучасному світі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гібридна війна: вижити і перемогти / за заг. ред. В. П. Горбуліна. Київ : НІСД, 2017. 396 с. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2017-12/gibridna-vina-2017.pdf (дата звернення: 25.04.2025).

2. Сухоруков А. В. Гібридна війна в інформаційному вимірі: виклики для України. Стратегічні пріоритети. 2016. № 2 (35). С. 74–83. URL: https://niss.gov.ua/doslidzhennya/natsbezpeka/gibridna-viyna-v-informaciynomu-vimiri-vikliki-dlya-ukraini (дата звернення: 25.04.2025).

3. East StratCom Task Force. Оперативна робоча група з питань стратегічних комунікацій / Європейська служба зовнішніх справ (EEAS). URL: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/55017/node/55017_en (дата звернення: 25.04.2025).

4. European Digital Media Observatory (EDMO). Політики щодо боротьби з дезінформацією в країнах-членах ЄС. Частина II. URL: https://edmo.eu/wp-content/uploads/2022/07/Policies-to-tackle-disinformation-in-EU-member-states-%E2%80%93-Part-II.pdf (дата звернення: 25.04.2025).

5. European Council on Foreign Relations (ECFR). Від готовності до здатності: європейська сила гарантування безпеки для України / Європейський центр досліджень у галузі зовнішньої політики. URL: https://ecfr.eu/article/from-willing-to-able-a-european-reassurance-force-for-ukraine/ (дата звернення: 25.04.2025).

6. Пропаганда і свобода інформації в Європі : резолюція Парламентської асамблеї 2567 (2024) / доповідь Комітету з питань культури, науки, освіти та ЗМІ ; доповідач Ш. Шеннах. ПАРЄ. 1 жовт. 2024. Док. 16034. URL: https://pace.coe.int/en/files/33808/html (дата звернення: 25.04.2025).

7. ПАРЄ ухвалила резолюцію щодо російської пропаганди в Європі з поправками від України. Espreso.tv : веб-сайт. URL: https://espreso.tv/ (дата звернення: 24.04.2025).

8. ПАРЄ ухвалила резолюцію щодо російської пропаганди в Європі з поправками від України. Главком : веб-сайт. URL: https://glavcom.ua/ (дата звернення: 24.04.2025).

9. EUvsDisinfo. Виявлення, аналіз та підвищення обізнаності про дезінформацію. URL: https://euvsdisinfo.eu/ (дата звернення: 24.04.2025).

10. Säkerhetspolisen (Служба безпеки Швеції). Офіційний вебсайт. URL: https://www.sakerhetspolisen.se/ (дата звернення: 24.04.2025).

11. Bundesamt für Verfassungsschutz (Федеральне відомство з охорони конституції Німеччини). Офіційний вебсайт. URL: https://www.verfassungsschutz.de/ (дата звернення: 24.04.2025).

12. VSSE (Служба безпеки Бельгії). Офіційний вебсайт. URL: https://www.vsse.be/ (дата звернення: 24.04.2025).

13. NATO StratCom COE (Центр передового досвіду НАТО з питань стратегічних комунікацій). Офіційний вебсайт. URL: https://stratcomcoe.org/ (дата звернення: 24.04.2025).